

Технологія моделювання комунікативних ситуацій як компонент формування соціолінгвістичних навичок у студентів технічних спеціальностей при навчанні науково-технічному перекладу.

Соціолінгвістичні навички (СЛН) – здатність вживати і розуміти в процесі комунікації слова, словосполучення, мовні кліше, що відповідають ситуації, в якій має місце даний процес. Іншими словами, саме завдяки розвитку СЛН можна розраховувати на адекватне розуміння і спілкування з людиною. Важливим є той факт, що соціолінгвістика є аналогом лінгвокраїнознавством, що призводить до необхідності вважати нерозривним зв'язок між вивченням іноземної мови і суспільною стороною життя представника певної країни. В свою чергу, вивчення іноземної мови, а саме навчання перекладу студентів технічних спеціальностей, неможливо без моделювання конкретних ситуацій, що запобігає уникнути культурного бар'єру, який часто буває набагато складнішим за мовні перешкоди. Вживання правильних мовних структур залежить саме від тієї картини світу, що формується завдяки таким ситуаціям.

Практика викладання іноземної мови у студентів технічних спеціальностей показує, що ефективно засвоєння матеріалу можливо в процесі моделювання комунікативної ситуації, в рамках якої потрібно вирішити певну проблему, почувати себе повноцінним мовним партнером, а також усвідомлювати необхідність удосконалення свого рівня володіння мовою.

Так, згідно з програмами дисциплінам «Іноземна мова в професіональному середовищі», «Професійно-орієнтована іноземна мова», «Іноземна мова для професійного спілкування» студентам необхідно оволодіти вміннями заповнювати такі документи як анкета, бланки з відомостями про себе, реєстраційні картки тощо. Корисно показати приклад того чи іншого документа, знайти еквіваленти кожному пункту рідною мовою і вказати на протиріччя в їх перекладі. Але такий підхід буде вважатись неповноцінним без введення цього матеріалу в рамки комунікативної ситуації, що дозволяє не тільки зрозуміти та коректно вживати лексичні одиниці та граматичні структури. Так, ситуативне спілкування дає можливість комунікантам ознайомитись з новою для них дійсністю, що потребує врахування соціокультурних та соціолінгвістичних особливостей країни, мовою якої вони говорять. Такі завдання як *«Заповніть анкету/ реєстраційну картку для вступу в технічний коледж при університеті Парижу»* провокують ситуацію типа *«Ви знаходитесь на*

співбесіді при вступі в технічний коледж/в міжнародній компанії. Ваша анкета не може бути прийнята, тому що деякі її пункти заповнені не вірно згідно з правилами даної організації. Поясніть реєстратору незрозумілі моменти за допомогою таких фраз: ». Вирішення поставленої проблеми провокує комунікантів виступати в ролі учасників соціальних стосунків, що передбачає поєднання мовних засобів з вербальними та невербальними нормами поведінки і передбачає запобігання так названого «культурного шоку».

Ситуація типа «Уявіть, що ви приїхали в іншу країну (Англія, Франція, Японія, Німеччина) з метою оглянути умови праці шахтарів і встановити контакти для подальшого співробітництва. Висловіть свою думку з приводу побаченого і представте свої аргументи з приводу вибору саме вашої організації діловим партнером з урахуванням того, що вашими конкурентами є представники інших країн. Використовуйте у відповіді фрази, що приведені нижче: *Mettre en oeuvre; être responsable de; prendre en consideration; dresser un programme*. Знайдіть українські еквіваленти даних фраз. Зробіть зворотній переклад промови і зверніть увагу на невідповідність французьких та українських слів». В даному випадку формування комунікативної компетенції студента відбувається як сукупність мовних, мовленнєвих, соціолінгвістичних, соціокультурних особливостей своєї та іншої країни, що дозволяє здійснити повноцінний комунікативний акт.

Моделювання ситуації провокує не тільки чітке вирішення запропонованої проблеми, але й формує творчі здібності комунікантів, за рахунок чого має місце розширення ситуативних рамок і, як наслідок, формування цілісної системи уявлень про культурні та мовні особливості країни, мовою якої спілкуються співрозмовники.

Втілення в навчальний процес технології моделювання комунікативних ситуацій відповідає сучасним потребам суспільства бачити випускника ВНЗ компетентним спеціалістом в тій чи іншій сфері діяльності. Перетворюючи навчальний процес у гру, що підвищує зацікавленість студентів в вивченні іноземної мови, з одного боку, а також, дає можливість студентам України ефективно інтегрувати в суспільство з іншими культурними і мовними цінностями. Така позиція дозволяє вважати даний підхід актуальним і потребує подальшого вивчення його теоретичних основ і практичного втілення в навчальний процес.